

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงาน วิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

THE RELATIONSHIP BETWEEN TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS AND
ACADEMIC ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE CHAIYAPHUM

ธนพล ดีนอก¹, เกษกนก วรรณวัลย์², อภิรักษ์ ชาญศึก³

มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ

Thanaphon Deenok¹, Ketkanok Wannawan², Apirak Chansuek³

Chaiyaphum Rajabhat University

Corresponding Author E-mail : Thanaphond@kkumail.com¹, ketkanok.wa@cpru.ac.th²,

chansuk4932513@gmail.com³

(Received : January 12, 2026; Edit : January 25, 2026; accepted : January 25, 2026)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ 2) ศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จำนวน 390 คน โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง .585 ถึง .871 ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .990 และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ผลการวิจัย พบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 2) การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 3) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .958$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การบริหารงานวิชาการ, มัธยมศึกษา, ชัยภูมิ

Abstract

The purposes of this research were 1) to examine the level of transformational leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum, 2) to investigate the level of academic administration in schools under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum, and 3) to examine the relationship between transformational leadership of school administrators and academic administration in schools under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum. The sample consisted of 390 school administrators and teachers under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum in the 2025 academic year. The sample size was determined using the Krejcie and Morgan table, and multistage sampling was employed. The research instrument was a five-point rating scale questionnaire. The item discrimination indices ranged from .585 to .871, and the reliability coefficient of the entire questionnaire was .990. The statistical methods used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product-moment correlation coefficient. The research findings revealed that: 1) the overall level of transformational leadership of school administrators under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum was at the highest level, with inspirational motivation identified as the dimension with the highest mean score; 2) the overall level of academic administration in schools under the Secondary Educational Service Area Office Chaiphum, as perceived by school administrators and teachers, was at a high level, with educational supervision identified as the dimension with the highest mean score; and 3) transformational leadership of school administrators and academic administration in schools demonstrated a very high positive correlation ($r = .958$), which was statistically significant at the .01 level.

Keywords : Transformational Leadership, Academic Administration, Secondary Education, Chaiphum

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการปฏิวัติเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้สังคม เศรษฐกิจ และวิถีการดำรงชีวิตของผู้คนมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะด้านการศึกษา ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่ การจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ การแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ การทำงานร่วมกัน และการรู้เท่าทันดิจิทัล ซึ่งเป็นทักษะสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการสร้างนวัตกรรม (Trilling & Fadel, 2009) สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) ของประเทศไทย ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ในทุกมิติและทุกช่วงวัย เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีคุณภาพ มีสมรรถนะและทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มินิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต และสามารถดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณค่าในสังคม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) การตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่สามารถเกิดขึ้นได้จากการกำหนดนโยบายหรือเป้าหมายทางการศึกษา ในระดับชาติเท่านั้น หากแต่จำเป็นต้องถ่ายทอดและแปลงนโยบายไปสู่การปฏิบัติจริงในระดับสถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนโดยตรง สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในฐานะกลไกเชิงปฏิบัติที่เชื่อมโยงระหว่างนโยบายการศึกษาและผลลัพธ์การเรียนรู้ของนักเรียน ภายใต้บริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีดังกล่าว บทบาทของสถานศึกษาไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรเท่านั้น แต่จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดการศึกษาให้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่สอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้กระบวนการบริหารจัดการภายในสถานศึกษามีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และต้องอาศัยระบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษา

ในบริบทของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการจึงเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษา เนื่องจากเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของนักเรียน ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การวัดและประเมินผล การใช้สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการประกันคุณภาพการศึกษา (วิเชียร เกตุสิงห์, 2562) การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพจะช่วยให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะสอดคล้องกับเป้าหมายการศึกษาและความต้องการของสังคมในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีความสามารถในการบริหารงานวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลง กระตุ้นให้ครูและบุคลากรพร้อมที่จะพัฒนางานวิชาการให้ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) จึงกลายเป็นแนวคิดสำคัญที่ผู้บริหารสถานศึกษาควรมี เพื่อสามารถสร้างแรงบันดาลใจ กำหนดวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน ตลอดจนปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ตามแนวคิดของ (Bass and Avolio, 1994 : 3-6) ซึ่งประกอบด้วย การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา และการคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล ภาวะผู้นำดังกล่าวจะช่วยขับเคลื่อนงานวิชาการของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะมิติการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถกำหนดวิสัยทัศน์ด้านวิชาการที่ชัดเจน ขับเคลื่อนการพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะให้สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาและบริบทของนักเรียน ขณะเดียวกัน การสร้างแรงบันดาลใจของผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกระตุ้นให้ครูเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นอกจากนี้ การกระตุ้นทางปัญญาช่วยส่งเสริมให้ครูพัฒนาการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงสมรรถนะ และการคำนึงถึงความแตกต่างของบุคคลช่วยให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาครูและบุคลากรตามศักยภาพและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบ อันนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งมีบริบทความหลากหลายทั้งด้านภูมิประเทศ สังคม และเศรษฐกิจ ส่งผลให้สถานศึกษามีความแตกต่างด้านขนาดและศักยภาพในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินำขั้นพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2566 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนในหลายกลุ่มสาระการเรียนรู้มีแนวโน้มลดลงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า และเมื่อพิจารณาผลคะแนนย้อนหลัง 3 ปี พบว่าคะแนนเฉลี่ยของเขตพื้นที่ที่มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งไม่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ กำหนดไว้ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ, 2568) สถานการณ์ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา อาทิ ด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยตรง

จากบริบทดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและยกระดับการบริหารงานวิชาการให้เกิดประสิทธิภาพ โดยจำเป็นต้องอาศัยภาวะผู้นำที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ กระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และปรับกระบวนการทำงานทางวิชาการให้สอดคล้องกับนโยบายและบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา และอาจเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในพื้นที่ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายด้านคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ในอนาคต

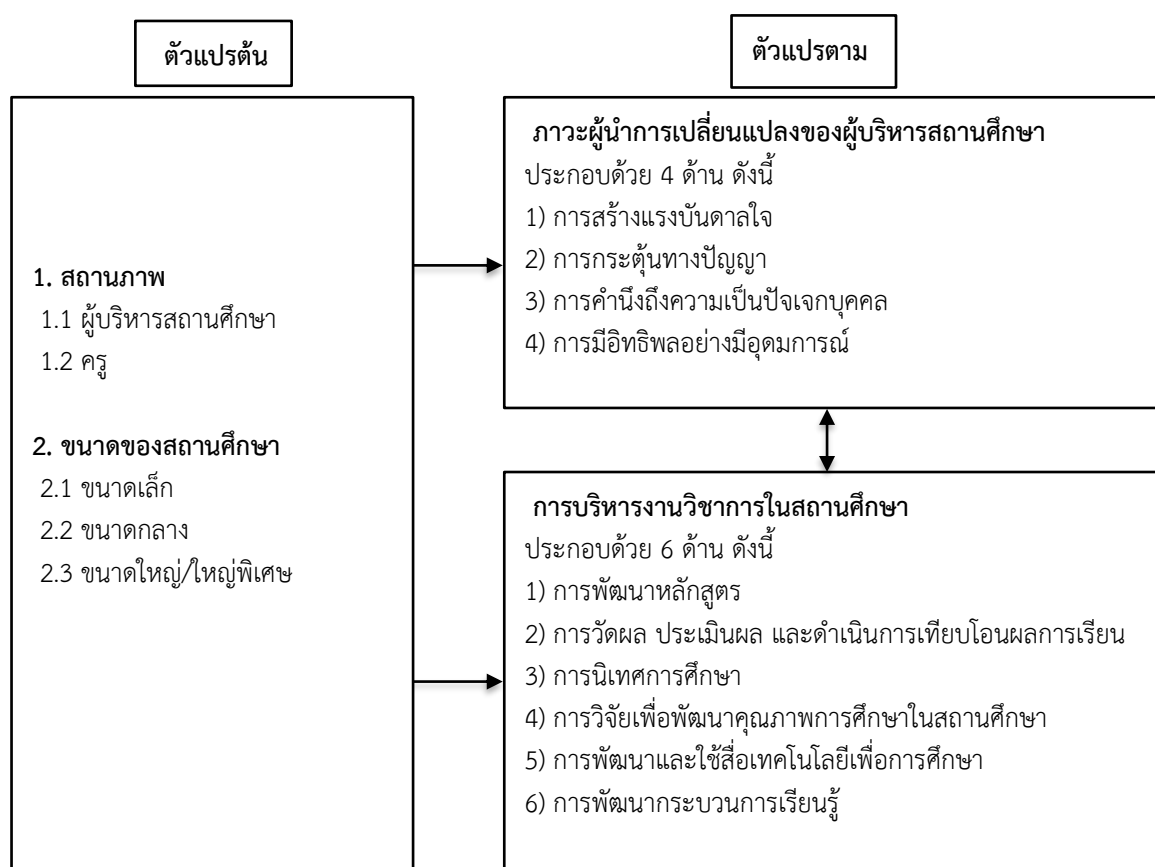
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
2. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยมีกรอบแนวคิดการวิจัย ตามภาพประกอบนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 จากสถานศึกษา 37 แห่ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 102 คน และ ครู 1,556 คน รวมทั้งสิ้น 1,658 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ปีการศึกษา 2568 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น จำนวน 390 คน แบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครู จำนวน 309 คน โดยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นภูมิแบบสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ใช้สถานภาพและขนาดของสถานศึกษาเป็นชั้นในการแบ่ง (Strata) จากนั้นสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ใช้วิธีการจับสลาก โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยการสุ่ม

ตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพ จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาและครู และขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ / ใหญ่พิเศษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ การสร้างแรงบันดาลใจ การกระตุ้นทางปัญญา การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่วนของการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อนวัตกรรมเพื่อการศึกษา และการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นการตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู ขนาดสถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลาง และสถานศึกษาขนาดใหญ่ / ใหญ่พิเศษ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 72-74)

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ ตามวิธีการของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 72-74)

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา และการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยสร้างคำถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ซึ่งข้อคำถามนำมาจากตัวชี้วัดเพื่อการวัดในการสังเคราะห์องค์ประกอบจากเอกสารในบทที่ 2

3. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา และความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณคำถามและความชัดเจนของภาษา แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาสาระของข้อคำถามกับเนื้อหา แนวคิด หลักการที่ต้องการวัด (Index of congruence : IOC) โดยกำหนดค่าความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50

ขึ้นไป (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2561 : 50) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า แบบสอบถามเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาและการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 นำเครื่องมือที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบอีกครั้ง

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู โรงเรียนเมืองพญาแลวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ที่ไม่ใช่งานตัวอย่าง จำนวน 40 คน และนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม (Item Total Correlation) ในการทดสอบสมมติฐานใช้ค่าวิกฤตจากตาราง Critical values for Pearson มีค่าเท่ากับ .312 (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 98) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ได้ค่าอำนาจจำแนก อยู่ระหว่าง .585 - .871 และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach โดยพิจารณาค่าความเชื่อมั่นไว้ที่ 0.7 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 116) การวิเคราะห์แบบสอบถาม ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ทั้งฉบับเท่ากับ .990

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้¹ ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม รูปแบบ Google Form

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับมาทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแล้วนำข้อมูลที่ได้นำไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ตามขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 123-127)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วแปลความหมายตามเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 123-127)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลในตอนต้นที่ 3 การวิเคราะห์หาระดับความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 142)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	4.616	0.583	มากที่สุด
2. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา	4.593	0.609	มากที่สุด
3. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.585	0.570	มากที่สุด
4. ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.606	0.590	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.600	0.569	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.600$, S.D. = 0.569) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($\bar{X} = 4.616$, S.D. = 0.583) รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($\bar{X} = 4.606$, S.D. = 0.590) และ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($\bar{X} = 4.593$, S.D. = 0.609) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.585$, S.D. = 0.570)

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวม

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.470	0.575	มาก
2. ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.481	0.573	มาก
3. ด้านการนิเทศการศึกษา	4.488	0.557	มาก
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.474	0.543	มาก
5. ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.471	0.582	มาก
6. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.486	0.556	มาก
รวมเฉลี่ย	4.478	0.537	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.478$, S.D. = 0.537) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.488$, S.D. = 0.557) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.486$, S.D. = 0.556) และด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.481$, S.D. = 0.573) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.470$, S.D. = 0.575)

3. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ (ต่อ)

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X_Total	Y1	Y2	Y3	Y4	Y5	Y6	Y_Total
Y6												.957**
Y_Total												

**นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ พบว่า โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy} = .958$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ที่มีความสัมพันธ์สูงสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($r_{xy} = .937$) รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ($r_{xy} = .927$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r_{xy} = .925$) และด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r_{xy} = .919$) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการสรุปผลการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ผู้วิจัยได้นำประเด็นสำคัญมาอภิปรายผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมา คือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มีความสามารถในการกระตุ้นและจูงใจให้ครูและบุคลากรเกิดความมุ่งมั่นและทุ่มเทในการทำงาน พร้อมสร้างเจตคติที่ดี ให้กำลังใจ และชื่นชม ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง อีกทั้งยังประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านการทำงานและการมีคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมให้ครูคิดอย่างเป็นระบบ มีวิจารณ์ญาณ และกล้านำเสนอแนวคิดใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหา ตลอดจนให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรแต่ละคนอย่างเท่าเทียม รับฟังความคิดเห็น ให้คำปรึกษา และสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพตามความถนัดและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนินท์สร้อยภัทรวิรัตน์ (2565 : 112) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดยะลา ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดยะลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2. การวิเคราะห์ระดับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ได้ดำเนินการจัดการกิจกรรมด้านการเรียนการสอนอย่างมีระบบและประสิทธิภาพ ตั้งแต่การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยี การนิเทศการศึกษา การวัดและประเมินผล จนถึงการจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ คุณธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทุกฝ่าย การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและสะท้อนความก้าวหน้าของสถานศึกษาโดยตรง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชีร์ธนาพัชร ร้อยดาพันธ์ (2565 : 205) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. การวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ($r_{xy}=.958$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ มีระดับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงสูง ซึ่งประกอบด้วย ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงตามไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงจะมุ่งเน้นการพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ มีบทบาทสำคัญในการกำหนดวิสัยทัศน์ กระตุ้นแรงจูงใจ และส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่อง ซึ่งงานวิชาการถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา โดยเฉพาะในบริบทของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่ต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร นโยบายการศึกษา และความคาดหวังด้านคุณภาพผู้เรียน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการในระดับสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิราภรณ์ วาสเอื้อวงศ์ (2565 : 67) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้ข้อเสนอแนะโดยการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ดังต่อไปนี้

1.1 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

1) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างบรรยากาศการทำงานที่สนับสนุนความร่วมมือ ความสามัคคี ของครูและบุคลากร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและการตัดสินใจ สื่อสารเชิงบวก ยกย่องชมเชยการทำงานร่วมกัน และทำหน้าที่เป็นแบบอย่างในการทำงานแบบมีส่วนร่วมเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและความสามัคคีในสถานศึกษาอย่างยั่งยืน

2) ด้านการกระตุ้นทางปัญญา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูและบุคลากร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาองค์กร มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจมากขึ้น โดยใช้กระบวนการประชุมเชิงมีส่วนร่วม การระดมความคิดเห็นและการทำงานเป็นทีม เพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์ สร้างนวัตกรรม และพัฒนาสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

3) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสื่อสารแบบสองทางด้วยความเอาใจใส่ ทำให้ครูและบุคลากรรู้สึกมีคุณค่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรให้ความสำคัญกับการสื่อสารแบบสองทาง รับฟังความคิดเห็นและความต้องการของครูและบุคลากรอย่างจริงจัง ให้คำแนะนำและกำลังใจเป็นรายบุคคล เพื่อสร้างความรู้สึกรับรู้คุณค่าและเสริมแรงจูงใจในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

4) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากระตุ้นให้ครูและบุคลากรเกิดความเป็นหนึ่งเดียวและร่วมมือกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรเสริมสร้างค่านิยมและเป้าหมายร่วมของสถานศึกษา แสดงความเป็นแบบอย่างที่ดี และส่งเสริมกิจกรรมการทำงานเป็นทีม เพื่อสร้างความเป็นหนึ่งเดียวและความร่วมมือในการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

1) ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนการจัดกิจกรรมที่ฝึกคิดวิเคราะห์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาและการเรียนรู้เชิงรุก พร้อมทั้งจัดการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตร เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2) ด้านการวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานำผลการประเมินมาวิเคราะห์และ ปรับปรุงกระบวนการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนให้มีประสิทธิภาพโปร่งใสและเที่ยงตรงยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรนำข้อมูลผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนาระบบการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมความรู้ความเข้าใจแก่ครูเกี่ยวกับการประเมินที่มีคุณภาพ และกำกับติดตามให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใสและเป็นธรรม

3) ด้านการนิเทศการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนิเทศอย่างชัดเจนสอดคล้องกับเป้าหมายของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิควรกำหนดแผนการนิเทศที่ชัดเจน มีเป้าหมายและแนวทางสอดคล้องกับหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งกำกับติดตามและนำผลการนิเทศไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

4) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษากำกับติดตาม และให้ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินงานวิจัยเป็นไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรกำกับ ติดตาม และสนับสนุนการทำวิจัยของครูอย่างต่อเนื่อง ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ พร้อมทั้งนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

5) ด้านการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพของสื่อและเทคโนโลยี เพื่อไปปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรกำกับ ติดตาม และประเมินคุณภาพการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

6) ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษานับสนุนการจัดกิจกรรมที่ฝึกคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนอย่างยั่งยืน

1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จากผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก ($r_{xy} = .958$) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ควรจัดทำ โมเดลการพัฒนาผู้นำเชิงวิชาการ ที่เน้นการสร้างผู้บริหารสถานศึกษาที่สามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในงานวิชาการได้อย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาพฤติกรรมภาวะผู้นำรูปแบบอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.2 ควรศึกษาความเกี่ยวข้องระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับรูปแบบการบริหารงานด้านอื่น ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้รูปแบบการบริหารมีความสอดคล้องกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

2.3 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบผลการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- จิราภรณ์ วาสเอื้อวงศ์. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชนันท์สร ปิยะภัทรวิรัตน์. (2565). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา** สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จังหวัดยะลา. การค้นคว้าอิสระปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ธีรธัมพัชร ร้อยดาพันธุ์. (2565). **ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2561). **การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 8. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2562). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). **ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561–2580**. [Online]. Available: <https://www.nesdc.go.th/wordpress/wp-content/uploads/2025/06/NATIONAL-STRATEGY-PEOPLE.pdf>. [2568 มิถุนายน 10]
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ. (2568). **แผนปฏิบัติการปีงบประมาณ 2568**. ชัยภูมิ: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ. [Online]. Available: <https://new.sesaochaiyaphum.go.th/documents/view?id=10>. [2568 มิถุนายน 8]
- Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1994). **Improving organizational effectiveness through transformational leadership**. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Trilling, B., & Fadel, C. (2009). **21st century skills: Learning for life in our times**. San Francisco, CA: Jossey-Bass.